

PERIÓDICH INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de 'l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 4'00 ptas. trimestre
Resto Catalunya. 1'50 » »
Resto d'Espanya 2'00 » »
Extranger. . . 45'00 » 1' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. 40 céntims
Id. atressat. 45 id.
Sucursal pera cartas y avisos:
en l' Arxiu lírich-dramàtich de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

Ab lo present número comensa á publicar-se per folletí lo joguet en un acte, de D. Joan Trulls, titulat:

Per voler ser Concejal

LAS GERMANDATS

ARTICLE III.

Fem avuy un paréntesis á nostras consideracions generals y parlem de un cas particular.

Lo popular diari *El Diluvio* parlaba de Montepíos dijous de la setmana passada.

Y las tiraba sense engaltar: allà va que trona. Semblaba que 'l temps de plujas lo tenia malhumorat y li feya pérdrer l' *oremus*.

Sols així 's comprén que 's queixi de que en aquest assumpte hi ha timadors y que en lloch de atacar directament a 'ls que ho són, se dediqui á agafar la palmeta deixant malparada una institució nobilíssima y acreedora á veritable aplauso.

Pe 'l camí qu' ha emprés no 's va á cap puesto bo. Si hi ha qui delinqueix, denuncihi 'l fet; y no englobi á tothom en l' anatema.

Sens dupte així mateix debía pensar lo diari popularxero, quant en lo número de 'l diumenje concreta la qüestió á un cas ocorregut á un pobre carreter malalt y socio de 'ls monte-píos *La Fraternal y Santo Cristo en la Agonia y Santa Teresa de Jesús*.

Pero en son segon atach ab lo malévola epígrafe de *Monte-píos monte... timos*, en lloch de procedir ab fonament y ab coneixement de causa, sense haver sentit més que á una de las parts, emprenentlas sense tó ni mirament contra las Juntas d' aquets montes y

contra 'l Gobernador civil, y mostrant complert desconeixement de 'l dret y de las lleys, acaba en párrafos redactats á estil de novela de *cuartillo* la entrega, volent figurar lo redemptor de la classe desvalguda, digna de tenir defensors més imparcials per cert que *El Diluvio*.

Perque á un periódich que vulgui de debó y ab bona fe y sense segonas miras apoyar pretensions justas, quant se tracta de qüestions tan graves y delicadas com las que afectan á la honra de personas y de societats de qualsevol classe que sigan, es precís que se li ocorri la idea de enterarse de qui t' rahó, y es precís més encara; es indispensable enterarse'n, y una vegada adquirida la convicció de qui va errat, publicar la cosa de manera que, en compte de produhir escándols, descrédit y perjudicis, porti á una solució satisfactoria y á evitar que en lo successiu se cometin abusos de cap mena.

Aixó seria noble; aixó seria defensar la rahó; aixó seria digne de aplauso.

Pero aixó sembla que no li plau á *El Diluvio*.

¿Per qué? Ell ho sabrá.

En aquet cas concret de que 'ns ocupem avuy, si *El Diluvio* no anès afanyós de singularisarse, voldria assegurar-se de 'l dret de la reclamant, y no cauria en tan grans y lamentables equivocacions. Diumenje dia que 'l carreter va estar tres mesos malalt llevantse dissapte anterior (la vigília d' aquet diumenje) y en aquet sol día la viuda va anar a 'ls Montes, aquets se van negar a 'l pago, ella va recórrer a 'l Gobernador, aquet li va dir que anès a 'ls tribunals, y esta es la hora,—esclama,—que el infornado matrimonio no ha percibido un solo céntimo de las 180 pesetas que ilegalmente le han sido negadas por los Monte-píos *La Fraternal y del Santo Cristo en la Agonia*.

Es dir, lo mateix día que 'l malalt se va llevar, ja va apurar la bona esposa tots los trámits y com á Tribunal Saprem va apelar á *El Diluvio*.

En menos temps, com qui diu, de 'l indispensable per' contarho, va cansarse d' esperar la desolada esposa, y com á gran recurs va acudir á un *eco* de la opinió pública que acut a'l escándol ab miras qu'ell se sabrá

Dilluns las torna á empèndrer y de bonas á primeras diu que l' infelís carreter ha de cobrar **540 pes-setas** (primer havia dit **180**: ¿en qué quedem?)

Després diu que ditas societats tenen cantitats en depòsit en la Caixa d' Ahorro; afejeix que un any avans l' individuó havia cobrat subsidis per malaltia de 'ls mateixos Montes y que aquets alegaban que 'l carreter NO TENIA DRET A'L SOCORRO á causa d' haver-ne cobrat alashoras.

No sabem si aixó es cert, ni tampoch si ho diuen los Estatuts, ni avuy 'ns fa falta tal dato.

Pero preguntem; ¿no es aixó una qüestió de dret? ¿no disposa la mateixa lley que 'ls Gobernadors civils 's limitarán á tenir un registre de las asociaciones? ¿no 'is obliga també á firmar y sellar un exemplar de 'ls Estatuts quant se 'ls presentan, autorisant únicament á la Autoritat gubernativa, quant aquells no s' ajustin á las prescripcions legals, pera que 'ls tornin á 'ls interessats con expresión de la falta de que adolezcan, no pudiendo por consiguiente constituirse la asociación mientras la falta no se subsane, lo qual vol dir que subsanada ja podrá constituirse? ¿No disposa la lley que fins en lo cas de poder reputarse ilícita una asociació, 'l Gobernador haurá de remètrer copia de 'ls documents a'l tribunal, avisantho a'ls interessats, y que si aquell no confirma dintre 20 días lo fet pe 'l Gobernador, podrá la asociació constituirse? ¿No es aixó disposar categóricament que 'l tribunal es lo cridat per la Lley á entendre de Montepíos? ¿Cóm se pretèn, donchs, que resolgui 'l gobernador?

¿Y en la redacció de *El Diluvio* hi ha personas que coneixen las lleys? Hi ha á lo menos qui t' obligació de conèixerlas; pero que á l' obrar tan llastimosament per' aparentar defensar á la classe desvalguda ó proletaria, 's posa en evidència á 'ls ulls de las personas sensatas, y pót perjudicar en definitiva á 'ls mateixos pobres á qui diu que desitja favorir.

Concreti be 'ls fets, entérrissen primer, procuri ser imparcial, y llavors prestará un servey á la rahó y á la equitat, sense haver de recórrer á frases tan rimbombants com *¿Monte-píos monte... timos?*

No 's cregui, á pesar d' aixó, que defensem a 'ls Montes aludits: avuy sols hem de fer constar la intemperancia y la torsada intenció que pót donarse á semblant conducta. No volem perjudicar a'l carreter, ni defensar á las Asociacions á que pertany. Avuy nos basta lo dit: per lo demès, tant l' associat com los Montes poden contar ab nostre concurs per conciliar lo que respectivament los interessa y sigui just.

Creiem que aquesta oferta es noble y mes útil que 'l resultat que donarán escrits tan *diluvioscos* com los que han servit de tema a 'l present article.

P. DE R.

RETRATOS Á LA PLOMA

(N.º 4.)

Joseph Barbany (Pepet de 'l Carril)

Un retrato ma ploma aquí presenta:
es lo d' un escriptor que may s' espanta:

tè xistes en Barbany y ab ells encanta
y airós surt á l' escripturer lo que intenta.

Fa poch va dá' un monólech á l' imprenta:
si es bò ó si es dolent l' exemplar canta.
Autor es de comedias de mès planta,
que aplausos han tingut á la valenta.

No en va en Joseph Barbany gasta la tinta
demostrant no tenir cap hora tonta.
De ser sabi 'l xicot may se la pinta.

¿Lo temps des que escriu versos? Ara 's conta

de fa quinze anys. A ell sols lo reventa
lo tenir certa prosa un xich dolenta.

Jo.

REVISTA DE ESPECTACLES

Tívoli.—Dimecres passat tingué lloch l' estreno de las sarsuelas *Los dineros de sacristán...* y *Los africanistas*. Es la primera de Larra (fill) y Guillón la lletra y de 'l mestre Caballero la música; y la segona de Merino y López Marin lo llibret y de 'ls mestres Caballero y Hermoso la part musical.

L' argument de *Los dineros del sacristán...* es inverossímil; no t' un tipo que petita base de realitat ostenti; careix de situacions cómicas y d' aquella sal en lo dir que atenúa, en part, la picanta malicia de 'ls xistes.

A la música, sense ser dolenta, li falta molt pera estar a'l nivell d' altres de 'l mateix autor. Adoleix, en general, de falta d' originalitat.

Creiem que la salvá de 'i naufragi lo sapiguer que era de 'l distingit autor de *El duo de La Africana*. A no mediarhi aquesta circumstancia, s' ensorra.

L' execució bona per ser nit d' estreno: en las successivas esperem que millorará.

Lo mes important que hi ha, sens dupte, no per la virtualitat de 'l treball de 'ls llibretistas y músichs, sino per lo que á la empresa pertany, son las decoracions degudas a'ls tres escenógrafos Srs. Soler y Roviroso, Moragas y Vilumara.

Es d' aquest últim la plassa de un poble, plena de llum y veritat: de 'l segon es la de 'l porxo de las casas de 'l Sr. Lucas y del tio Hogaza. Creiem que de la escenografía no 's pót esperar mes: lo Sr. Moragas nos ho ha donat tot. La de 'l tercer quadro es de 'l Sr. Soler y Roviroso. Aquest nom nos relleva de parlar de sa obra.

—La obra *Los africanistas*, es la cosa mes sòssa y pesada que havem vist.

La col·laboració de 'l mestre Hermoso no dona a'l Sr. Caballero originalitat é inspiració en sas melodías ni motiu per empèndrer lo camí iniciat en la obra de 'l Sr. Echegaray.

No s' han mogut, l' un y l' altre, de 'l estret círculo de 'l *género chico*.

La execució, molt de *brotxa gorda*.—F.

Jardín Español.—S' ha inaugurat baix aquest titol, un teatro en lo local que ocupaba l' incendiado Espanyol, posteriorment anomenat *Moulin Rouge*.

Es un de 'ls que mes bonas condicions reuneix, puig que á mes de oferir molts comoditats propies de la estació calurosa, la empresa ha volgut fer renàixer costums passadas, posant preus sumament módichs y contractant á una companyia de sarsuela, que, si be no resulta de notabilitats, es acceptable.

Tres obras s' han representat fins á la fetxa; *El sacristán de San Justo*, *La tempestad* y *El Rey que*

rabió, alternadas las dos primeras ab *Certamen nacional*. A la primera, *ni quito ni pongo rey*; ab la segona va debutar lo tenor Sr. Bergadá, que en quant á la veu no 's pót negar que la tè clara y bonica; pero que si corretjís certs defectes escénichs, arribaría á ser un tenor de cartell. Y com á petita proba, basta la precipitació ab que diguè tots los cantábils de la tan popular sarsuela *La tempestad*. No obstant, no vól dir aixó que no fòs ben rebut y aplaudit en mólta ocasions.

La Sra. Miquel fèu una *Angela* mólta acertada, aixís com la Sra. Mateu un *Roberto*, en que 'ns fèu recordar los primers passos de sa carrera artística.

Los Srs. Querol y Huervas, mólta bè en los papers de *Simón y Mateo* respectivament.

Los coros... fluixets, en particular en lo concertant de 'l segón acte.

La orquesta dirigida pe 'l Sr. Barceló, bè, sino fós aquell continuu *brassejar*, que fa mólta mal efecte, y mes tractantse de un mestre intel·ligent de sobras per haver de recórrer á medis tan *exaltats*, per dirigir ab acert.

Respecte á *El Rey que rabió*, no podem dir casi res satisfactori. La Sra. Miquel, be en la part de *Rey*; la Sra. Obregón, també be fent de *Rosa*, y 'ls senyors Gil, Tormo, Planas, Querol y Alfonso, acertats.

Y per fi, las decoracions novass... mólta ignocentas. Aconsellem á la empresa que fassi ensajar be totas las obras.—R. O.

Circo Equestre.—Segueixen las novedats. La bella y simpática Srta. Emilia Alegria, ab sos dos caballs árabes obté cada dia mes aplausos.

Lo clown Pinta ha celebrat son benefici ab l' estreno de la pantomima *Pinta en Melilla ó Los apuros de un quinto en el Riff*, ab lo qual, no cal dir que la funció fou de continuas riallas.

Ultimament s' han presentat en la pista los distingits artistas unipedos Mlle. y Mr. Browns qu' executan maravillosos exercicis y obtenen per lo tant un éxit complet.—A. R.

Circo Espanyol.—La setmana passada va donar algunas sessions lo celebrat ilusionista y endevinator D. Vicens Cortés, veyentse sumament aplaudit, en particular á l' imitar á 'l popular maguetisador Mr. Onofroff.

També va péndre'hi part Mr. Delvallé deixeble de 'l Sr. Cortés, verificant ab mólta precisió tots los treballs que fèu temps enrera en aquest mateix teatro y en altres, l' anomenat *Fakiro Regis*.

La companyia mimica Shmidt ha representat algunas pantomimas, favorescudas per personas amants d' aquest género d' espectacles.—R. O.

FRÉGOLI

(IMPROVISACIÓ)

Sorges, criats y beatas,
senyors, senyoras y ninas,
gomosos y baylarinas,
jesuitas y 'ls tres ratas;
tiple, contralt y tenor,
saynetes, pessas, tragedias,
sarsuelas, dramas, comedias
y fins apunte y autor;
agilitat é inventiva,
situacions de compromís,
ademán just y precís
y fotografia viva,
ets, Frégoli, sense maula,
en l' art de 'l impresionista

la creació jamay vista
per dirho en uua paraula.

Veyent, donchs, ton gran excés
de treball, vull aplaudirte,
y no més, Frégoli, dirte:
—Després de tú, ningú més.

LLUÍS MILLÀ.

Teatro Gran-vía 5 Juny 1894.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

Una vegada 's trobaba en certa important població industrial de Catalunya una companyia italiana d' ópera bufa.

Una nit surtint d' ensajar unas coristas y tenint pòr d' anar á casa solas, varen cridar á 'l vigilant pèra que las acompanyès, missió que nostre home cumplí de una manera gustosa.

A 'l trencar pe 'l carrer 'hont posaban las *signorinas* y donantse aquestas per suficientment acompanyadas, se despediren de 'l vigilant ab son habitual *Buona sera*, (bona nit), á lo qual contestá aquell, interpretantho á la seva manera:

—Es vritat, no 'ns podem queixar; lo qu' es d' ensá que tenim aquest Ajuntament, disfrutem de mólta bonas aceras.

En Pepet s' ha quedat viudo y un amich li pregunta:

—¿Vosté pensa tornarse á casar?

—¿Jo? ¡May!

—¿Cóm may?

—A 'l menos mentres visqui.

Un senyor que va de visita, li pregunta á la nena de la casa:

—¿Cóm ho passas, mona?

—Jo, bè.

Lo senyor:—Ara tú 'm tens de preguntar com ho passo.

—¿Cóm que no m' importa...

Un individuo fanfarrón que havia viatjat mólta, deya en certa ocasió:

—He estat á París, á Pekin, á la Patagonia...

—¿Vosté déu conèixer mólta bè la geografia?

—No, no la coneix; per la Geografia hi vaig passar de nit.

La execució de la composició de l' immortal Clavé *Los xiquets de Valls*, que va figurar en lo segón concert d' Euterpe, 'ns feu venir á la memoria la crística que va ferne nostre redactor don Modest Vidal, en 1871 quant escribía en *La Renaixensa* que allavors se publicaba setmanalment y que va insertarla.

Creym serà agradable á nostres lectors, y per aquest motiu la reproduhim á continuació.

Es com segueix:

Fullas de llor.

A mon bon amich J. ROCA y ROCA.

—Ja són aquí... ja entran: ja veyem las moradas barrejadas y sentim lo sò de las grallas. Tots són fornits com fills d' eixa terra; ja entran pe 'l portal de la Rambla. Correm; cuyta, xich, ó sinó 'l primer rengle no será per naltres y no podrem véursr com aixecan los pilans de set pisos.—

Això diuhen los bailets, mentres los hòmens de cara torrada y cabell canós, tot encaminantse á la plassa de la Séu, discuteixen la construcció y solidés de las torres que l' any passat aixecaren ab perill imminent de 'ls joves de dalt.

Y passa la gent donant empentas y trepitjadas y atropellant tot pèra poder ser de 'ls primers d' admirar lo més característich de la diada de Santa Tecla, festa major de Tarragona.

Los uns corren faltantlosi fins l'alé, per' tindre 'l gust de ser ells los primers de véure'ls; los altres per' establir comparacions y d'aquestas ferne assumpto de discussió péra donarlos la millor clasificació, que sos actes hájan merescut.

Y nosaltres mitj morts d'empentas, y trepitjadas, y 'l cap fet un timbal per la cridoria, bullici y delirant mohiment, ¿qu' es aixó?—preguntem sorpresos—¿quins són los que fan l' entrada y tanta fressa mouhen? A mils veus formant acort ab las estridentas notas de 12 ó 14 grallas, cridan ab alegría:

—*Los xiquets de Valls!*

—Allarguem lo pas, Roca, que 'ls podrem véurer.

—Mirate'ls! quina alegría tenen en sas caras en poder per Santa Tecla alsar torres devant la Seu...—

Pero no 'm recordaba que són *Los xiquets de Valls* de 'n Clavé que tenen d'ocupar per curt rato nostra atenció. Siguemhi.

Está dividit en quatre veus: tenors primers y segons, barítonos y baixos.

Están en tóde re natural, y compás major ó de quatre. Comensan los baixos y barítonos ab la tónica á 'ls dos compassos. reprenent los segons ab la tercera, y després los primers fan la sexta y per fi descansan á la primera dominant de re.

Los primers fent la tónica donan lloch á que 'ls segons y barítonos fassin un mohiment ascendent convertint l' acort ab lo de dominant de 'l tó relatiu sol.

¿No sents? Los primers diuhen: *A la plassa*, mentres los segons y barítonos cantan

*prenen part en nostra festa
los forsuts xiquets de Valls,
y en pilars, castells y torres
mostrarán sa habilitat.*

No hi falta ningú: tothom vers la Seu s'encamina per' véurer si enguany podran fer lo pilar de set pisos y pujar, si no m'equivoco, los vint y tants esglahons.

¿Quinas notas més ben posadas segueixen! Sino que la firma 'n Clavé, diria qu' es lo comens d'una cansó popular de l'Ampurdá.

Ja se sent la gralla mentres las demés veus fent un petit cant de poca importancia, diuhen:

*y á la casa de la vila
á mitj dia farán cap.*

La melodia que segueix es molt fresca y original. A sa presència 'l poble s' alarma: a'l véure'ls absa barretina morada, faixa de 'l mateix color, ab son ayre marcial y acompanyats de las grallas que tocan original marxa, no poden dir altra cosa que tots a l'unisó:

*vira venen de Valls
ab sa rústica orquesta.*

Tornan á repetirho, pero ara ho fan ab l'acort de *fa sostenido menor*, dihent, tots plegats:

*vira, venen de Valls
per haurar nostra festa.*

Los tenors segons, barítonos y baixos fent un mohiment contrari, mentres los primers tenors sostenen la dominant de *la* deixant sentir una melodia molt bonique-ta y a'l mateix temps de molt bon efecte. Ja las tres veus que t'he dit, fan la dominant de *re*. preparant d'eix modo l' entrada per la melodia que segueix.

D' esta no 'n diré res, ja qu' altra volta l'hem sentids; sols si dech dirte que per' mí es massa mansa per' expressar lo que diu la lletra. Escoltem.

Pe 'l tros que ve deixo la ploma, puig no vull tindre 'l pensament ocupat: prefereixo més una nota que cent llettras. A qui 'ls hája vist á Tarragona, ó a'l Vendrell y en altras poblacions d'aquella provincia, a'l sentir lo que cantan li pareixerá respirar l'ayre d'aquella terra, sentir aquella gatzara, aquell bullici, aquella cosa que no s'explica. Los més brillants colors s'esmortuixen devant la realitat, Per' aixó t' dich, amich Roca, que deixo la ploma y 'm preparo per' aplaudir.

¿Que inspirat va estar en Clavé á l'escriurer aquellas notas! ¿Ab quina galanura estofá 'ls pensaments de la musa popular! Per en Clavé, com per nosaltres, lo poble ho es tot: *vox populi, vox Dei*; en ell se poden apèndrer sentiments d'humanitat; per ell y á son escalf, vibran més nervudas las cordas de 'l amor patri. ¿Y qué no 's podia esperar d'un home com en Clavé que per pur amor a'l poble lo ha estudiat, que ha passat jorns enters per apèndrer un de sos més petits detalls?

Jo, desde mon retirat estudi, li dono á dojo la gratitut de mon cor.

Mes... deixem lo camí emprés ó sino fóra quènto de may acabar.

Ja sols ressona la nota *fa sostenido* que fan los baixos imitant lo tabal. Per un instant passan a'l tó de *si natural*. Dich per un instant perque á l'acabar los setze compassos reposan tots, fent la dominant de *re natural* major.

Ab temps *allegro* cantan la melodia que han cantat ja duas vegadas y qual lletra diu:

*¿Quina gatzara, quina alegría
causan a 'l públich los braus xiquets
quant fan alarde de llur pericia,
forsa, equilibri, valor y seny!*

Estem en compás de dos per quatre. Los baixos pujan diatònicament, se 'n van a'l tó *fa natural*.

¿Qué, no t'agrada la melodia que fan los tenors primers imitant la gralla, mentres los barítonos y segons tenors destacan ab un' altre cant?

—Si; pro, si la memoria no 'm traheix me sembla que aixó no es original de 'n Clavé.

—No, Roca, no ho es, tens rahó: pro no per aixó se li pot tréurer lo mèrit. La melodia de 'ls primers es de 'ls mateixos Xiquets de Valls; més en Clavé volguentlos presentar quant están fent lo castell y á l'objecte de impresionar més l'auditori ab la mateixa veritat, fa sentir lo que péra 'ls verdaders xiquets es indispensable. Cap treball fan sense que 'ls grallers toquin eixa *marxa*.

Aquí tens explicat ls perqué en *Los xiquets*, de Clavé hi ha un cant de 'ls xiquets de Valls.

Jo sols dech dirte que va tenir bona idea en posarli. Sols trobo no fa gayre efecte la combinació d'un cant ab l'altre: resulta enfarfagat, confós.

Mira... lo xich de dalt de tot ja fa l'*aleta*. Ja 's desfá 'l castell.

De *fa natural* se 'n van á *si bemol* y compás sis per vuyt.

¿Sents quina música més fresca? Escoltem; aixis diu la lletra:

*Nort de 'ls xiquets ne sian,
ninetas, vostres ulls hermosos;
com los estels de plata
qu' en lo zenit obscur
brillan en nit serena
y l'ample espay banyan de llum.*

Dient que la música hi está molt agermanada, hauré complert.

En lo que segueix, si be es boniquet, la novedat no sobra. Sols trobo de molt bon efecte la represa de 'ls segons, barítonos y baixos.

¿Has reparat ab quina facilitat han passat de 'l *si bemol* á *sol natural*, tó relatiu? Cantan lo que ja ho han fet en altre tó.

No aplaudeixis, amich Roca; espera. Ja la veu de 'ls cantors se va perdent; ja s'allunyan; á *sotto voce* han fet l'acort dominant.

De cop, mil bocas, expresant la gratitut de sos cors diuhen:

Adeu siau, xiquets de Valls.

¿Quants molt baix deuhen dir: ¡quí ho sap si l'any vinent los tornaré á véurer!

MODEST VIDAL.

A LO QUE ESTEM

(DIÁLECH MATRIMONIAL)

—Y donchs ¿qu' hem de fer, Lluís?

¿Qué no treballas encara?

—No 's troba feyna per ara de 'l meu ofici.

—Es precis, donchs, que busquis altra cosa ab que guanyarte 'l jornal; mira que així anem molt mal.

—Bé, no m'atabalis, Rosa.

—¿No m'has dit varias vegadas que sabs fer d'un altre ofici?

—Si; pro aquet es mon suplici, perque 's fan feynas pesadas.

Es l'ofici de boté, y ja véus que 'sent jo sastre...

—Sols per evitá' un desastre,
ab resignació ho déus fé.
Per lo tant, agafa l' eyna
y pósa't á treballar
de boté.

—¡Altra feyn' hi hal
—Donchs fès aquesta feyna.

JOSEPH PONT Y ESPASA.

REPERTORI DE FORA

Tarrassa, 5 de Juny.

En lo teatro Principal se representá dissapte á la nit per la companyia de 'l teatro Romea d' aqueixa, la comedia catalana *Lo Mohiment continuu*, la qual no va agradar. La pessa *Sense sogra*, féu riurer y sigué bastant aplaudida.

En lo teatro de 'l Retiro, lo citat dia á la tarde, la mateixa companyia repetí *Tenorios*, obra que no va deixar tan satisfeta á la concurrencia com en la primera representació donada a'l Principal.

Jo, no sé com hi há qui vulgui representar en lo Retiro, ahont s' hi reventarán tantas companyias y tantas obras com s'hi fassin, per las malas condicions en que está.

La companyia Palombi agrada molt en aquet teatro, encara qu' hauria satisfet mes en l' altre.

Donna Juanita surtí molt bè.

Per' demá s' anuncia *La Figlia di Madame Angot*.
—L. C.

Badalona, 5 de Juny.

La companyia de joves aficionats de la Societat Joseph Mata, posá en escena la nit de 'l dissapte en lo teatro Badalonés, lo drama catalá de D. Joseph Got Anguera, *Muralles de ferro*, y 'l monólech de D. Joan Garriga *Lo Llicenciat*.

En lo primer, la simpática Srta. Santana, estigué molt acertada en son paper de *Carolina*, escoltant llarchs aplausos que li tributá la concurrencia. Los Srs. Sitjé, Verdú y Oliva també foren aplaudits y degudament secundats per los Srs. Noguera, Bartrés y Dotres.

En *Lo Llicenciat*, se distingí lo Sr. Verdú.

En lo teatro Zorrilla sigué ben rebuda per la concurrencia, la producció *Lo de San Quintín*.

Ratllaren á gran altura la Sra. Ferrer y 'l Sr. Borrás, en sos respectius papers de *Rosario de Trastamara* y *Victor*. Las Sras. Castillo, Rodríguez y Delhom y 'ls senyors Virgili, Pigrau, Daroqui, Guitart, Carnicero, Borrás (J.) y Martínez, contribuïren a'l bon desempenyo que deixá satisfets los desitjos de 'l públic.

En lo juguet cómic de C. Gumá, titulat *Ensenyansa superior*, que 's posá per fi de festa, la Sra. Castillo y 'ls Srs. Daroqui, Odena, Carnicero y Guitart, feren las delicias de 'l auditori. —VERITAS.

Mataró, 4 de Juny.

Ab molta alegría parlo avuy de las funcions teatrals: dich alegría, perque dissapte la companyia de 'l Sr. Tutau en la Nova Constancia va representar *La fuerza de la conciencia*, obra que aquesta temporada no s' havia representat encara, no 'sent, per lo tant, rellotje de repetició. La Junta 's convencerá de que va mes bè fent funcions que no s' hagin vist en lo Principal, perque diferent que 's tractès de una companyia de *nyigui nyogui*; pero ab la actual se pót fer tot. En dita funció 's distingiren molt las Sras. Verdier y Huertas y 'ls Srs. Tutau, Parrefio, Serraclara, Tressols, Llibre, Montero y Guilemany. En tots los finals de 'ls actes tingueren que surtí á escena.

Per final lo Sr. Delhom féu lo monólech *Un capitalista* y sigué aplaudit ab justicia.

Ahí á la nit en Euterpe se representá *Mariana*. La primera actriu Sra. Mena, estigué admirable y sigué aplaudida, junt ab tots los artistas que 's portaren molt bé. La xistosa sarsuela *Salón Eslava*, va ser un fi de festa, en que 'l Sr. Montero 'ns deixá parats y cunents. Ja pot aná sol.

Bona temporada tenim. —E. R.

FALS JURAMENT

Dintre d' un bosc igrata estada!
'hont festejan los aucells,
cert matí á cullir clavells,
váreig aná' ab ma estimada.

De 'l sol lo raig d' or primer
en lo blau cel relluhia
y saludaba á 'l nou dia
lo rossinyol falaguer.

La constant brisa brincaba
lo tronch de las gayas flors,
respirantne nostres cors
lo perfum qu' ella escampaba.

Allí, solets, va jurarme
que sempre m' estimaria
y que primer moriria
mil cops ans d' abandonarme.

Peró vingué un jorn que ab pena,
d' altre en brassos ¡la perjura!
la vegí per desventura,
cayentme de 'ls ulls la vena
que tant temps me 'ls va cubrir,
podent véurer clarament,
qu' era fals lo jurament,
qu' era fals lo que 'm va dir.

J. T. Y R.

REUNIONS PARTICULARS

REUNIÓ FAMILIAR DE HOSTAFRANCHS.—

La nit de 'l passat diumenge representaren varios socis, junt ab la actriu Srta. D.ª Adelina Sala, las comedias ¡¡*Infanticidi!*!, *Maruja* y *La casa de campo*, distingints'hi tots los que las interpretaren.

En un intermedí, la Srta. Sala recitá 'l monólech de nostre amich Sr. Barbany, ¡*Per massal*!, en quina tasca fou aplaudidíssima.—Jo.

TEATRO DE LA CERVECERIA COLOMBIANA.—Diumenge de l' altra setmana tingué lloch lo benefici de D. Joan Artigas, veyentse 'l local plé. 'L drama en dos actes *Amor de madre*, que 's va representar, va tenir un acertat desempenyo, distingints'hi la Sra. Alegret que te 'l paper de *Maria* molt ben estudiat. També 'l beneficiat en la part de *Arturo* (salvo en alguna escena que no estaba de 'l tot segur) va estar bastant bé. Los senyors Mestres, Mallorquí, Barris y Rovira, molt bé. Seguí *El prólogo de un drama* desempenyat ab conciencia per la Sra. Alegret y 'ls Srs. Artigas, Mestres, Barris y Rovira.

Per fi de festa 's tenia de estrenar un juguet catalá de 'l Sr. Mallorquí; pero per haverse trobat á última hora que hi faltaban varios objectes de guardarrupia y sastre, tingué que sorprendes donant així mes camp per' córrer á 'ls ayments de Terpsícore que llenssats á 'ls brassos de las bellas nenas que hi havia disfrutaban de debó. Lo beneficiat va ser obsequiat ab regalos.—P.

REUNIÓ FAMILIAR.—Dissapte va ferse funció teatral á benefici de D. R. Cantó. 'S posaren en escena las comedias catalanas *Modus vivendi* y ¡*Mala nit!* y s' estrená un monólech en vers, titulat ¡*Fora enredos!* que resultá ésser bastant enredat; pero ben tramadot, (encar que 'l motillo es ja vist de sobras.) La versificació correcta y alguns xistes de molt pes. Son autor D. Anton Gibert Bach (*Antonet del Corral*) fou molt aplaudit y cridat á la escena.

Lo desempenyo, tant lo del monólech com de las comedias, fou algo fluixet. No obstant, són dignes de

mençió la Stta. Masriera y 'ls Srs. Felin, Lartosell, Alcalde, Patau y el beneficiat.—JO.

ROGER DE LLURIA.—Desde 'l diumenge passat ha quedat instalada en la Granvia, número 212.

Ab las zarzuelas *Los Carboneros* y *Las Tentaciones de san Antonio* va comensar, haventse fet aplaudir la Srta. Vila y 'ls Srs. Sánchez, Mercader, Rocafor, Pau y Caralt.

Lo local, ab tot y ser sumament espayós, va veure's ple de una concurrencia distingida, no faltant'hi un bon número de caras bonicas.

JOVENTUT DE LA ESQUERRA DE 'L ENSANXE.—Tal es lo nom ab que s' ha batejat una societat recreativa qual inauguració va tenir lloch la tarde de l' últim diumenge en lo mateix local de 'l «Círcol de la Esquerra de 'l Ensanxe».

Para casa de los padres y *Los embusteros*, obras que representaren las Srtas. Pacheco y Palá junt ab los Srs. Rubio, Roig y Pina, van obtenir un desempenyo que, à dir la vritat, no 'ns va acabar de fer lo pés; en cambi, 'l monólech *La noche antes* va tenir una execució molt acertada, perque el Sr. Palaudarias 'n sab molt.

CÍRCOL DE LA DRETA DE 'L ENSANXE.—Ab *La Huèrfana de Bruselas*, la Srta. Varela va demostrar que pèra 'l drama reuneix condicions recomanables, y encara que no va surtir com devia *gracias* á alguns entrebanchs, va aplaudirse la bona intenció de tots los intérpretes.

Setze jntjes va anar... d'aquella manera; mes malament podia anar.—A.

¡ALERTA!

A fi de contribuir á extirpar los *ratas literaris*, creyem convenient posar á continuació la següent *Sentencia*, que publica en son últim número l' acreditat setmanari *La Esquella de la Torratxa*.

Aixís donem també una mostra de consideració á nostre amich *Japet de l' Orga*.

La *Sentencia* diu aixís:

Sentencia

Reunit lo tribunal per veure y fallar la causa sobre robo literari, instruhida contra un *rata*; vistos los antecedents que lo sumari acompanyan;

Considerant: qu' en lo número de ara fá duas senmanas del popular senmanari «*La Esquella de la Torratxa*,» hi ha *insertada* una poesia dedicada á una fulana, baix la firma de *Un qu' estima* y per aquest titolada aixís: Lo que es lo petó;

Considerant: que reclama la paternitat dels versos un altre modest versayre, elegant que la poesia fou ab son nom publicada en lo ja citat periódich, «*La Esquella de la Torratxa*,»

Considerant: que ha sigut degudament consultada la col·lecció del mateix pèl reclamat presentada y s' ha trobat en lo número sis cents y vuitanta quatre

uns versos ó poesia qu' es la que ha sigut timada ab l' epígrafe «*L Petó*» A. C. S. y vá firmada per un tal Japet de l' Orga noy de moltes circumstancias;

Resultant: donchs, que *Un qu' estima* es un solemníssim *rata* y ab plomas de pavo-real pretenia engalanarse;

Resultant: qu' en lo delicté que motiva aquesta causa se hi veu premeditació y alevosia no hi falta, ajuntantshi 'ls agravants d' haverhi abús de confiança, sorpresa de bona fé y altres que ara no 's detallan:

Escoltada la opinió, en tots sentits respectable, dels trenta mil lectors de «*La Esquella de la Torratxa*,» qu' es lo jurat competent, vé lo tribunal y

FALLA

Que vistos los procedents d' una causa consemblanda, es de lley lo declarar com en efecte declara, a ne 'l senyor *Un qu' estima* burro de primera marca, condemnantlo á portá orellas de quatre pams de llargada y usar á perpetuitat ferraduras y morrallas.

P. O. DE S. S.
JAPET DE L' ORGA.

SALÓ DE DESCANS

—Los perruquers de teatros Srs. Quintana y Celda, han instalat son despaig en lo pis quart, porta segona, de la casa número 40, de 'l carrer de Ponent d' aquesta ciutat.

—En lo local de La Unió Republicana de 'l Districte quart, s' efectuará demá día 10, lo benefici de D. Cárlos Escatx, qui ha escullit lo drama *Pau Claris* y la pessa *Cura de moro*.

—Ab la comedia *Los aucellets*, de nostre amich D. Joseph María Pous, y la pessa *Lo marit de la difunto*, va anunciar la inauguració de la temporada d' estiu en Sabadell la companyia catalana de 'l teatro Romea.

—En lo teatro de 'ls Jardinets se anuncian pèra demá las sarsuelas *¡Tío, yo no he sidol* y *Los baturros*, y la pessa catalana *La sala de rébrer*.

—S' está ultimant la formació d' una Societat de advocats y metjes pèra prestar sos respectius serveys á las associacions de socorro mútuo y proporcionarlos local ahont pugan celebrar las Juntas Generals. Es un projecte que, pe 'ls datos que tenim, podrá ser utilíssim á los associats y á las Juntas Directivas.

—Hem estés la nostra llista de cambis ab los periódichs *El Badalonés*, *El Intransigente*, *El Faro de Vigo*, *El Látigo* y *El Chiquero*, de Saragossa, *La Velocidad*, de S. Martí, *El Independiente*, de Girona, *La Revista*, de Alicante, *El Caudillo del Progreso*, de Llagostera, *La Verdad*, de Tortosa y *La Comarca federal*, de S. Feliu de Guixols; tots los quals nos honran ab sa visita.

—La aventatjada tiple Sra. Alavedra ha sigut contratada pèra formar part de la companyia de sarsuela de D. Joseph Bosch que treballa á Vilanova y Geltrú.

—Lo tenor cómic D. Manel López, perteneixerá durant l' estiu á la companyia de 'l teatro Granvia. Tambe 'n forma part l' aplaudit actor D. Joan Oliva.

—En virtut de providencia judicial, dictada á instancia de D. Joseph Sempau Berenguer, s' ha requerit á don Román Clausolles la exhibició de 'ls llibres de la *Sociedad organizadora de la Exposición Universal de Barcelona para 1898*, á fi de testimoniar en autos los documents necessaris á dit Sr. Sempau pèra formular la de-

manda que ha de interposar contra la expressada Societat de la que va ser nomenat Secretari en la Junta de constitució celebrada en 30 d'Abril de l'any passat segons los Estatuts presentats á 'l Govern civil.

—Demá diumenje en la Societat *Clarís* s'estrenará 'l monólech en vers catalá, titulat *A las foscas*, original, com saben nostres lectors, de D. Salvador Bonavía.

—Hem rebut lo número extraordinari que ha publicat aquest mes la Societat Roger de Flor. En dit número 's dona noticia de son tercer aniversari y hi figuran poesias de 'ls Srs. Llenas, Alsina y Clos, Brossa y Sangerman Soler (Pitarra), Bonavía, Andrés y altres.

—Ha debutat en lo Circo Español la companyia de 'l Sr. Gil. La setmana entrant serém mes estensos, pero avuy sols podem adelantar, que ha sigut ben rebuda, especialmet lo Srs. Gil y Sánchez y la simpática tiple Pepeta Alcaicer.

—Avuy se representarà en lo teatro *Jardín Español* l'antigua sarssuela castellana en tres actes, *Casamiento Republicano*.

—També obra sas portas lo teatro Granvia, ab la companyia de 'ls Srs. Mata y Colómer.

—Proximament tindrà lloch en lo *Palais des Fleurs*, (Escudillers, 6) l'estreno de la grandiosa pantomima històrica militar ab 6 quadros y apoteosis final, que te per titol *El dos de Mayo en Madrid*, epissodi de la guerra de la Independencia. També reproduhirán dintre poch, la que 's titula *Oliverio Brissón*.

—La persona que temps atrás escribía en aquet periódich ab lo pseudonim Juli Vert. nos prega fem constar que no es la que va enviar solucions ab aquell nom á las cavilacions l'altra setmana.

—Avuy y demá treballará á Granollers una companyia baix la direcció de 'l primer galan D. Vicens Miquel.

—Lo setmanari de Reus *La Autonomia*, 's publica ara diariament. Desitjem que tinga molta circulació y molts anys de vida.

—Fa poch han tornat de Lleyda la Sra. Periu y 'ls Srs. Güell (D. Ricardo), Casals, Oliva y altres artistes que varen fer temporada en aquell teatro.

—Los exámens de dimars en la escola Municipal de 'l carrer de Condal, dirigida per D. Domingo de Zabala van resultar un acte important. Tots los alumnos van contestar ab gran acert y precisió las preguntas y després lo Sr. Zabala llegí una memoria que es un notable treball d'erudició. L'acte acabá ab un magnífich discurs de 'l eloqüent Dr. D. Eduart M. Vilarrasa, que hi assistí en representació de la Junta local de Instrucció.

La concurrencia era distingida.

—La distingida societat *Clarís* prepara pe 'l torn següents una extraordinaria funció en la que s'estrenará 'l quadro dramátich *Condenadol*, de 'l jove D. J. Oromí Arús. A més l'estreno d'un monólech italiá traduht pe 'l Sr. Torrents, president de la Societat que 'l recitará l'estudiós aficionat Sr. Bové (E).

—Demá á la tarde s'estrenará en la *Tertulia Familiar* lo monólech en vers original de 'l jove D. Joseph M.ª Solanas titulat *Un rato en lo cuartelillo*.

COMPARACIONS

Si 'l nostre cor algún día
's créu que un instant gosaba,
se troba que somniaba
y, en lloch de gosar, sufría
Pro si li fuig l'alegría
qu' es lo més ambicionat,
llavors resulta vritat
sumintlo en molt gran dolò.
Lo gosá' es, donchs, la ilusió,
y 'l sufrir la realitat.

PELMA.

CAVILACIONS

TARJETA

Mariano Catalá y Colltorels
REUS

Formar lo titol d'un drama catalá y 'l nom de l'autor.
N. N. N.

XARADA

Vaig enviá á la total
una primera-tercera
dientli que l'estimaba,
dientli qu' es ma fal-lera
Y la esquerpa dos va escriurer
donantme sols per contesta
que d'en Jaume 'l pastisser
fa dos anys que n' es promesa.

AURELI DE LACASA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8	Nació.
4 2 3 4 5 6 7	Animal.
7 5 3 2 3 7	Nom de dona
8 8 2 3 2	Animal.
6 7 8 8	Id.
6 7 4	Id.
2 3	Lo millor que hi ha per' molts.
5	Vocal.

NOY DE SANS.

Soluciones á las cavilacions de 'l Núm. 178

Xarada: PAPÉ.—Homonymia: PAU.

Las han enviat los Srs. Casanovas (A. y J.). M. Pompido, Un descalabrat, Bernat Xinxola, Pal y Trocas, S. Quear, Jo mateix, Ets y Uts, Parlanchin y J. Eme, Lacasa G., Antón Vilalta, Lluís Comulada, Noy de Solsona, Batllori, Un gat vell y Jaume Padró que poden recullir lo premi ofert, passant desde dilluns vinent á la Sucursal.

A cada hu de 'ls que envihi las d' avuy, se li regalará un exemplar de cada un de 'ls números de *Lo Teatro Catalá*, que contenen la producció *Los Españoles en Africa*, de D. Joseph M.ª Pous.

CORRESPONDENCIA

J. T. y R. Francisco Tiana: rebut y acceptat.—J. Oriol: será servit.—E. Roig y J. Ballecá: ja n' hem surtit. No ho trobaban.—J. M. Solanas, ja hi anirem.—P. Ansuag: no ho entenem ni vostè toca pilota

CASAS RECOMANADAS

Máquinas de fer mitja, de **Narcís Doménech**, carrer de la Gran-via, 211.

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Sastrería de teatros de **Joan Baret**, Sadurní, 14, 1r.

Magatzem de pells de **J. Pous**, Princesa, 13.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Sastrería de teatros de **J. Guitart** successor de Fernando Doménech (a) Ros. S. Rafel, 16, 1.º

La Imperial, magatzem de mobles. Nou de la Rambla, 25.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

Imp. Pujol y C.^a—Tallers, 45

Ayuntamiento de Madrid

ALMACEN DE MÚSICA DE Juan Ayné

Fernando VII, 51 y 53 y Call, 22
BARCELONA

PIANOS SUPERIORES
NACIONALES Y EXTRANJEROS

ARMONIUMS ECONOMICOS

Música de zarzuela y libretos, Métodos, estudios
y música de toda clase para piano ó para canto
Guitarras desde 5 pesetas.

Arxiu y copistería

DE
FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con mármol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y percha.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas doceña. Juegos de lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25
BARCELONA

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plastos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

IMPRENTA
DE
PUJOL Y C.

Especialidad en trabajos estadísticos, obras, periódicos, carteles, prospectos, etc., etc. Impresiones de lujo y económicas. — Sin competencia en los precios.

BARCELONA
Tallers, 45, pasaje

Agencia Franco-Hispano Artística de Teatros, Circos y Conciertos

Tallers, 45, 1.ª - Barcelona

Esta Agencia se encarga de la contratación de artistas lo mismo de España que del Extranjero; y de formar compañías de Verso, Opera, Zarzuela y de Circos.

Máquinas para coser

Perfeccionadas de todos los sistemas

WERTHEIM

Francfort, S. MEIN

PATENTE DE INVENCION

LA ELECTRA

FUNCIONANDO EN ABSOLUTO SILENCIO

10 reales

SEMANALES

REBAJA

AL CONTADO

Modelos
para familias e in-
dustriales

Ventas
al por mayor y me-
nor.

Depósito general en España

JOSÉ WERTHEIM

18 bis. — CALLE DE AVIÑÓ — 18 bis.
BARCELONA

Fábrica de Libros rayados Y MUESTRARIOS

Encuadernaciones de todas clases

R. Motero y Comp.ª

Baja San Pedro, 15, 3.º

BARCELONA

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
per' guardaropias

Pera informes y detalls dirigirse a 'l carrer de

Estruch, 11, fustería

BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' TEATROS

GRAN SALO

per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruquería de VICENS GARCÍA

Conde del Asalto, 6, principal
Casa establerta desde 1840

Orquesta de 'ls Catalans

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELLO

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - 3.ª

BARCELONA